

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی، علمی و ادبی غزته‌در

جلد : ۲

سنه : ۲۰۲۳ محرم ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۰ تشرین ثانی ۱۹۱۷ نومرو ۱۰ — ۴۱

اجمال فکر

بر دقیقه لسانی و بر مضای فکری

Nation فرانسز - انگلیز - آلمان کله‌سی که « پرو و انسال » جه Natio, Nasion ؛ اسپانیولجه Nacion ؛ ای‌تالیانجه Nazione ؛ لاتینجه Nationem کله‌سی لاتینجه ده اولدینی کی تولد = Naissance و طبیعت = Nature ماده لرندن مشتقد. مشهور [لیتره] به کوره (لغت) تعریفی : « عینی قطعه اراضیده ساکن ، بر حکومته تابع و یا غیر تابع ، و آنلری عینی عرقدن ظن ایشدیره جک مرتبه ده (همان) مشترک منافع اسکیدن بری مالک انسانلرک مجموعی . . . » جلد ۳ ، صیفه ۶۹۱ . بیوک [لازوس] - جلد ۱۱ ، صیفه ۸۵۴ - ده شویله دیور : « عینی قطعه اراضیده ساکن ، عینی عرقه منسوب ، یا خود اوزون زماندن بری عینی منافع مالک ، عینی عرقه و طبایعه صاحب و علی الاکثر عینی لسانی متکلم انسانلرک مجموعی . . . » بوقوله کوره منشأده (ملت) ک تاریخی (عائله) نک تاریخیه برلشیر : Age patriarcal - بوبالا خره قبیله Tribu ویا کروه Horde . انقلاب ایتدی . بوحالندن ملت حاله وقوعبولان انقلاب پک یواش اولدی . ملت ، بر درجه مدنیت احراز ایتمش هیاته اطلاق اولنور. ملت تاریخی هانکی دورنده باشلادی ؛ بوجهت معلومیدر ؟ خیر ! الی آخره . . . ایتدی ، بو (ناسیون) کله سنک ترکیه ده - یا خود السنه اسلامیه ده مقابلی نه در ؟ ملتعی ؟ « (المله) میمک کسریله دین و شریعت اطلاق اولنور. امالت الکتاب ماده سندن مأخوذدر . بقال مله ابراهیم خیرالملل ای شریعت و دینه اساسده زمخشری دیدی که مله طریق مسلوکه معناسنه در دین و شریعت شاهراه مستقیم اولغله آنکله تسمیه اولندی . » قاموس فیروز آبادی جلد ۳ ، صیفه ۳۵۲ « ملت = دین ، شریعت (بزجه دین و ملت بر در) بردینده بولونان جماعت ، کروه (ملت اسلامیه) بر مملکتده طوغان و یا خود ساکن اولان و بر حکومته تابع بولونان افرادک هیئت مجموعه سی مقامنده و فرانسزجه (Nation) « ناسیون » کله سی مقابلنده (ملت) و (امت) کله لرینی قولالایق طوغری اوله ماز . (قاموس عثمانی) نک ایکنجی جلدینک اونی سکزنجی صیفه سنده (امت) کله سی

بر محاوره که حالا اونو تمامم :

ژاپون یاده وحدت آمال

« معین برغایه سی ، منتظم بر پروغرامی اولمایان بر ملت ، ترقی یولنده آتاجنی هر خطوه یی متعاقب کنیدیسی درین و مهالک بر اوچوروم قارشیسنده بوله جقدر » [قارلایل]

طوکیوده بولوندوغم مدت ظرفنده کوروشدیکم و طانیشدیغ ژاپون ارباب علم و عرفانک بکا اک زیاده حس حرمت و حس تقدیر القا ایدنی شبهه سز پروفیسور (Chibuzawa — شیبووزاوا) در . بوقطب کالات ، اوزمانلر باش وکالنده بولونان قونت (Okuma — اوکووما) طرفندن تأسیس ایدیلن و ژاپون مؤسسات علمیه سی میاننده اک یوکسک موقعی احراز ایدن (واصیدا) دارالفنونک پک بنام مدرسلرندن و ژاپونیانک معروف ارباب ذکاسندندر .

واقع اولانی مراجعت اوزریته پروفیسور بزه لطفاً بر کون مؤسسه یی بالذات کزیدی . مکتبک صورت تأسیسندن ، کچیردیکی دورلردن اوزون اوزادییه بحث ایتدی . هر صنف و هر درس حقنده بزه جداً فائده لی و قیمتدار بر طاقم معلومات ویردی . بونافع زیارتدن ایدندیکم معلومات و حاصل ایتدیکم فکرلر بر طرف ، پروفیسور ایله آره هنده جریان ایدن بر محاوره حالا خاطر نشاندرد .

هیچ اونو تمام ؛ آرتیق چوق یورولشدم . پروفیسور ، بزی اک نهایت کندی جرء مساعیسنه کوتوردی . بوراده ، پروفیسورله طاقلی بر محاوره یه قویولدق . واقع اولان بعض سؤالرییه جواباً او ، بویوک بر طلاقت لسانیه ایله آکلاتیوردی :

— بعض ملتلر بیلیم که ، دییوردی . بونلرده اتحاد آمال و افعال اولادینی کیی معین برغایه امل ده یوقدر . نره یه کیدیورلر ؟ و نیچون کیدیورلر ؟ ترقی ایتک داعیه سنده درلر . ملتک خوابیده اعصار اولان روح حساسنی تکرار او یاندیرمق ، مملکتده یکی ومدنی بر حیات حصوله کتیرمک ایچون اوملتلرک منورانی آره سنده محسوس بر حرکت فکریه واردر ، اونلر چالیشمق ایستلر ، فقط آئی بر صورتده چالیشمک یولنی بیامزلر ! بر شیلر وجوده کتیرمک غزمنددرلر . لاکن بونلری قوه دن فعله چیقارمق ایچون هانکی طریقک اختیار اولونمای لازم کلدیکی قطعیتله کسیره مزلر . معین و منتظم بر پروگراملری یوقدر .

بز ژاپونلر ، آز بر زمان ظرفنده هرجهتجه اکتساب شوکت ایتدک . عالم مدنیه یکی بر عنصر ترقی علاوه ایله دک . فقط بزه وحدت آمال واردی . شهره ترقیده آتدیغمز هر خطوه ، دوشونیه لره آتیاور ، اتخاذ ایتدیکمز هر تدبیر اوزون ملاحظه لره ، درین دوشونجه لره محصولی بولونیوردی . حالندن طو تو کزده ، اک یوکسک سویه ده کیلره وارنجه یه قادار هر کس ، بلااستثنای نره یه کیدیه جکنی بیلوردی . نیچون کیدیه کیی بیلدیکی کیی ..

باشده ، تجدد پروراکیه مشهر مقدس ایمبراطوریمز ، اطرافنده کی اک حقیقت بین واک متمد مشاورلریله تاریخ استقبالی معین و منتظم پروگراملری چیره رک تطبیقنه بوتون ملتی مأمور ایدرکن سعادت مستقبله مز یاواش یاواش تأمین اولونیوردی . هم بزه عرق و دین اختلافاتی یوقدی . تعصب ندر ؟ بیلمه دک . ره راستمزه تصادف ایدن بوتون موانع ، آز برهمله قابل ازاله اهمیتسز

شیلردی . (بوودا) نك ویاخود (قونقووجیوس) ك وضع ایتدیكى قوانیننه مخالفدر دوشونجه سیله غربك نور فیاض ترقیسنندن محروم قالنی آمین اولوگز که هیچ بر دقیقه خاطریمزه کتیرمه دك . تعدیلاً ویاخود اصلاح طریقیه اوروپانك ، برعلتی سعادت حقیقیه به ایصال ایدمه حك بالجه وسائط علم و عرفانی ، کنز لایفناى فنونى استعاره ایتدك . اك بویوك موفقیتسز ، بونلری کندیمزه مال ایدیشمز اولمشدرد . دوشونوگز که یازیمرك او عقللره ولهرس اولان صعوباتنه رغماً او قومق و یازمقی ملتك اك آشاغی طبقه لریته وارنجه به قادار تعلیم و تعمیم ایتدك !

بزم معین برغایه من و اردی . هر ژاپون او غایه به دوغره قوشار ، او کاوصول ایچون چالیشیر ، چابالاردی . بز ، نه ایستیوردق ؟ شبهه سز بر سعادت ، بر سعادت عمومی . بو ، ناصل تأمین ایدیه جکدی ؟ فردلردن تشکل ایدهن جمعیتك يك امل بر ملت حالنده نئی وانکشافیه ، معین مقصدلر ، معین فایه لر ، معین هدفلر استهداف ایدهن بر طرزده تشريك آمال قضیه سنه رعایتکار اوله رق تقسیم اعمال نظریه سنه متزاید بر اهمیت عطف ایتمه قابل اوله حقدی . . بناء علیه خارجه قارشى داخلیمزى مدافعه ایتك ، دائماً قوتلی بولونمق ، ملتك خارجه کی اعتباری آرتمق ، علم و عرفان وادیسنده متبحر لری تشدیرمك ، صنایع و تجارتیمزه چار اقطار جهانده اعتبار و رغبت تأمین ایتك لازم کلیوردی . دماغلریمزه بو حقیقلر مندج ، فکر لریمزه قوی بر عزم متحلی اولدوغی حالده بوتون بر ملت آل اله ویره رك ره مسعود ترقیه دوزه لدك . . غایه به نه درجه لرده یاقلاشدیغمزى طبیعى کلوب کوردوگز . فقط باشقه دلتلرده بویله می یا ؟ کچن سنه واقع اولان سیاحتم اشناسنده اولیه ملتله تصادف ایتدم که بونلرده اختلاف آمال بین الحلق حس اوله ناجق بر درجه ده حکم سورویور ، صنوف روخایه نك طرز تفکر یله کنجلك دوشونجه لری آره سنده کلیتلی فرق واردر . باشلیجه بویکی فرقه دن ماغدا تورکیده ده دها بر جوق طبقاته آیرلش اولان خلقك هپ امللری ، دوشونجه لری ، هدفلری ، مقصدلری یکدیگر نی ناقض . . طوتوله جق بول حقنده تساند افکار مفقود .

بز ، یاشامق ایستیوردق ، وشبهه سز هر ملت ده او عزمده در . فقط بزم یاشامق عزمنده اولدوغمزی اك جاهل بر کویاومز بیله مدرکدی و او جاهل کویلو یاشامق ایچون نه یاپلق لازم کلدیکنی بر دارالفنون مداومی قادار بیلرردی . اصل مسئله نك اهمیتلی ، جان آله جق نقطه سی بورا سیدر . چونکه امللریمز آرتیق کوکشمش برر عقیده شکنه کیرمشدرد .

استاد ، بوتون بلاغیه آکلاتیوردی . حقیقه ، شوقیضه موعظه انتباه بنده نه درین دوشونجه لر تولید ایتدی ، نه اجم خاطرات او یاندیردی . او ، طاتلی طاتلی فقط قطعی جمله لرله افاده صرام ایدهرکن بن ، يك چوق شیلر دوشونیور ، يك چوق شیلر خاطر لیوردم . یالکز شوقادار سویلیه م که خاطر لادیم شیلر بنده آجی ، آلم ، یاقیجی ، قابوروجی بر طاقم حسیات او یاندیردی ، بویوک و حقیقی سوزلر قارشینده او قادار کوچولدم و او قادار اوتاندم که . . .

ژاپون ، او کوضرده حقیقه آبی بر مثالدر . ناصل چالیشدقلری نی ، نه صورتله ترقی ایتدکار نی نه واسطه لر قوللاندقلری نی او کره نیرسه ك ظن ایتم که شوحر کتمزله برزیان ایتش اوله لم . بالعکس ، عزمك دوشیزه ثبات ایلله هم آغوش اولدوغی بوملکتنی تدقیق ایتدکجه عبرت آله جق يك چوق فائده لی نقطه لره ، استفاده اولونا جق عبرت درس لرینه تصادف ایدیه بیلیر . بناء علیه بیلدکاریمزى قارئین ذکیه یده بیلدیرمك ایستیورز . بو خصوصده کی معلوما تمزك توسیعی - که بجه اك بویوک بر امل اك مقدس برغایه در . ژاپونلری بوکسان عوامل و عناصر نه در ؟ اونلری مظلوم و مقسبی بر ماضینك

کشمکش دورادورندن ، قرون وسطائی برحیاتک انواع محرومیتلرندن قورتارارق استقبالك صباح فیضبارینه ، نور افشان سحرینه ایصال ایدن قوت عجا ناصل بر قوتدر ؟ اومقدس قوت ، اومبارک عامل ، اورها کار سائق نه در ونه اوله بیلیر ؟ شو سؤاللرک جوابلرینی اوکرنک ، بونلری کمال دقتله ، کمال اهمیتله مطالعه ایتک فنامیدر ؟ علممز ، عرفانز آرتدجه هر وادیده یوکسلیمک امکانی بزم ایچون بر امر سبیل اولمازمی ؟ « علممز ، عرفانز » دییورم . فقط بو (علم) و بو (عرفان) محصور و منحصر قالدجه نتیجه هیچ اندر هیچدر .

= اسکی ودور اندیش بر شاعریمزک دیدیکی کیی :

محصور قالدجه عرفانکه علمک پایه سی اولماز

توسیع ادب ایت ای شاعر کزیده سخن !

هینز بونکله مکلفز . یالکز غربی ، یالکز پارسی ، یالکز پارس حیاتی و آنک ساده جه شعله کاذهنی بیلیمکله ، کورمکله ، اوکرنکله دمکدار اولورسه ق عرفان واستعدادیمز ، کار و کسبمز نه مرتبه آلم بر نتیجه ویرر !

کچمش زمانه عاقد بر محاوره نك شو قدار اوزون بر مصاحبه یه موضوع تشکیل ایتدیکنه حیرت ایتیورم . (ژاپونیا) و (ژاپون) کله لرینی هر نروده کورسهم ، هر نروده ایشتم خیاالده پک واسع و درین بر سیاحه تفکر آچیلیور . بونکله لرینی چوق دوشوندوریور ، بنی چوق یازمغه سوق ایدیور . فقط بر طرفندن ده معذورم . چونکه ملتیمی ده ژاپونلر کیی یوکسلیمش ، ژاپونلر کیی بویومش ، ژاپونلر کیی مسعود ، ژاپونلر کیی زنده و توانا کورمک احتیاجیدرکه بکا بوقدار سوز سویله ده بی اختیار ایتدیریور و ایتدیره جک .

قا کلیجه — ۶ تشرین اول ۱۹۱۷

سامی زاده ثریا

سیاستده جورو [مونرو] اصولی [*]

غریبدرکه حقوق دول کتابلرنده او قودیمز [مونرو] قاعده سنک سبب تدوینی [اتفافی مقدس] وبالخاصه جنوبی آمریقایی اسپانیانک نفوذ استیلاکارینه تابع قیلمق ایستین چار برنجی [الکساندر] ک احتراصی اولمشدر .

معلوم اولدینی اوزره ۱۸۲۳ تاریخنده روسیه چاری ، آمریکا حکومت متحده سنک شمال غریبسی سواحلنده بیوک فائده لر تأمین ایدن بالفجیلنی اله کچیرمک ایستینجه ، رئیس [مونرو] معهود بیاننامه سنی نشر ایتمشدر .

[مونرو] طرفندن اورته یه آتیلان فکر ، رئیس [جورج واشینگتون] ک ۱۷۷۶ تاریخنده منتشر استقلال بیاننامه سنده و ذاعنامه سنده رشیم حالنده مندر .

[*] بو مقاله نك تحریرنده (یشته) دارالفنونی معلملرندن (هائیری مارچالی) نك اثری اساس اتخا اولمشدر . (ا. س.)